

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev 995/2021-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Viktorije Lovrić predsjednice vijeća, Ivana Vučemila člana vijeća i suca izvjestitelja, Jasenke Žabčić članice vijeća, Marine Paulić članice vijeća i Darka Milkovića člana vijeća, u jednostavnom postupku stečaja nad imovinom potrošača Ivica Dalića, Međugorska 28, Sesvete, OIB 16042256587, odlučujući o reviziji vjerovnice Republike Hrvatske, Ministarstva financija, OIB 52634238587, zastupane po Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu, protiv rješenja Županijskog suda u Osijeku poslovni broj GŽ-1637/2020-2 od 14. svibnja 2020., kojom je potvrđeno rješenje Općinskog suda u Sesvetama, Stalne službe u Svetom Ivanu Zelini poslovni broj Sp-1735/2019-8 od 12. ožujka 2020., u sjednici održanoj 14. rujna 2021.,

r i j e š i o j e :

Odbija se revizija vjerovnice Republike Hrvatske podnesena protiv rješenja Županijskog suda u Osijeku poslovni broj GŽ-1637/2020-2 od 14. svibnja 2020.

Obrazloženje

1. Prvostupanjskim rješenjem odlučeno je:

"I. O t v a r a s e jednostavni postupak stečaja potrošača nad IVICA DALIĆ, MEĐUGORSKA ULICA 28, SESVETE, OIB: 16042256587.

II. Z a k l j u č u j e se jednostavni postupak stečaja potrošača nad potrošačem IVICA DALIĆ, MEĐUGORSKA ULICA 28, SESVETE, OIB: 16042256587.

III. Oslobađa se potrošač IVICA DALIĆ, MEĐUGORSKA ULICA 28, SESVETE, OIB: 16042256587, od preostalih obaveza u odnosu na sljedeće osnove za plaćanje i vjerovnike:

1.osnova broj UP/I-415-02/2018-001/03349, izdavatelja POREZNA UPRAVA, ZAGREB, ZAGREB - vjerovnik REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO FINANCIJA, KATANČIĆEVA 5, ZAGREB, Hrvatska, OIB: 18683136487 zaprimljena 13.04.2018., glavnica: 5.000,00 kn, kamata: 0,00 kn, trošak: 200,00 kn

2. osnova broj OVRV-2542/17, izdavatelja JAVNI BILJEŽNIK, MATOŠ MLADEN, ZAGREB - vjerovnik B2 KAPITAL d.o.o., Radnička cesta 41, Zagreb, Hrvatska, OIB: 57509775367 zaprimljena 27.02.2019., glavnica: 7.027,00 kn, kamata: 4.661,69 kn, trošak: 987,00 kn

3. Osnova broj UP/I-415-02/2018-001/03349, iznos 175,00 kn, Financijska agencija, Ulica grada Vukovara 70 OIB: 85821130368 je vjerovnik po osnovi naknade za provedbu/izvršenje osnova za plaćanje."

2. Drugostupanjskim rješenjem odbijena je žalba vjerovnice RH te je potvrđeno prvostupanjsko rješenje.

3. Rješenjem ovog suda broj Revd-1778/2020-2. od 3. ožujka 2021., vjerovnici je dopušteno podnijeti reviziju protiv rješenja Županijskog suda u Osijeku poslovni broj GŽ-1637/2020-2 od 14. svibnja 2020., kojim je potvrđeno rješenje Općinskog suda u Sesvetama, Stalne službe u Svetom Ivanu Zelini poslovni broj Sp-1735/2019-8 od 12. ožujka 2020., zbog pravnog pitanja:

"Utvrđuje li se trajanje razdoblja od tri godine iz čl. 79.a st. 2. Zakona o stečaju potrošača (Narodne novine br. 100/15 i 67/18) na temelju ukupne blokade računa potrošača po svim osnovama koje su ikad bile upisane u Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje koje vodi Financijska agencija ili samo s obzirom na trajanje blokade potrošača po osnovama za koje je pokrenut postupak jednostavnog stečaja?"

4. Protiv drugostupanjskog rješenja vjerovnica je podnijela reviziju pozivom na odredbu čl. 382. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14 i 70/19 – dalje: ZPP) i to zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da ovaj sud preinači nižestupanjska rješenja na način da odbije prijedlog za otvaranje jednostavnog postupka stečaja potrošača, podredno da ih ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

5. Na reviziju nije odgovoreno.

6. Revizija je neosnovana.

7. Predmet spora je postojanje zakonskih pretpostavki iz čl. 79.a. st. 2. Zakona o stečaju potrošača ("Narodne novine" broj 100/15 i 67/18 – dalje: ZSP) za provođenje jednostavnog postupka stečaja potrošača.

8. 1. Nižestupanjski sudovi su u postupku koji prethodi reviziji utvrdili da potrošač ima šest evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje, da je u blokadi 3.218 dana, da

ima i evidentiranih osnova za plaćanje koje je FINA prestala izvršavati temeljem čl. 12. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine" broj 68/18, 2/20, 16/20, 47/20), koje prelaze iznos 20.000,00 kn, te jednostavni potrošača nisu proveli u odnosu na osnove koje prelaze iznos od 20.000,00 kuna, već samo u odnosu na aktivne osnove manje od navedenog iznosa, sukladno čl. 79.a. st. 2. ZSP-a. Nadalje su utvrdili da je vrijednost imovine potrošača iz koje bi se mogli namiriti vjerovnici manja od 10.000,00 kn, te su ocijenili da su ispunjene pretpostavke iz čl. 79.g. st. 1. ZSP-a za otvaranje i istovremeno zaključenje jednostavnog stečajnog postupka nad imovinom potrošača, kao i za oslobođenje potrošača po osnovi koja se odnosi na žalitelja (čl. 79.g. st. 1. i 4. ZSP-a).

8. 2. Drugostupanjski sud uz to smatra da su ispunjeni uvjeti iz čl. 79.a. st. 2. ZSP-a za provođenje jednostavnog stečaja potrošača, neovisno o tome što osnova za plaćanje vjerovnice nije bila evidentirana u Očevidniku dulje od tri godine jer se prema odredbi čl. 79.a. st. 2. ZSP-a jednostavan stečaj potrošača provodi ukoliko je razdoblje u kojem je potrošač imao jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova neprekinuto trajalo duže od tri godine, pri čemu nije odlučno je li osnova za naplatu vjerovnice (RH) evidentirana u Očevidniku dulje od tri godine, jer je dovoljno da je potrošač imao samo jednu neizvršenu osnovu evidentiranu dulje od tri godine da bi se proveo jednostavni stečaj potrošača i u odnosu na ostale evidentirane neizvršene osnove.

9. Izneseno pravno shvaćanje nižestupanjskih sudova je pravilno.

10. Prema odredbi čl. 391. st. 1. ZPP, u povodu revizije iz čl. 382. ZPP-a revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem je revizija dopuštena i samo zbog pitanja zbog kojeg je dopuštena.

11. U reviziji stranka treba određeno navesti i obrazložiti razloge zbog kojih je podnosi, uz određeno pozivanje na propise i druge izvore prava. Razlozi koji nisu tako obrazloženi neće se uzeti u obzir (čl. 391. st. 3. ZPP).

12. Naznačujući pitanje zbog kojeg je revizija dopuštena vjerovnica osporava pravilnost stajališta nižestupanjskih sudova o primjeni odredbe čl. 79.a. st. 2. ZSP-a, a time i pravilnost primjene materijalnog prava iz citirane zakonske odredbe.

13. 1. Odredba čl. 79.a. ZIDZSP-a glasi:

(1) Iznimno od odredbi članka 5. ovoga Zakona, sud će prema odredbama ove glave Zakona provesti stečajni postupak koji je ograničen na dio potrošačevih vjerovnika (jednostavni postupak stečaja potrošača).

(2) Jednostavni postupak stečaja potrošača može se provesti nad imovinom potrošača iz članka 4. stavaka 2. i 5. ovoga Zakona ako:

- u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija na dan otvaranja jednostavnog postupka stečaja potrošača ima jednu ili više

evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje radi prisilnog ostvarenja tražbina u iznosu do 20.000,00 kuna s osnova glavnice i

- je razdoblje u kojem je potrošač imao jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje neprekinuto trajalo duže od tri godine.

(3) Jednostavni postupak stečaja potrošača provest će se i radi namirenja vjerovnika čije osnove za plaćanje na dan otvaranja jednostavnog postupka stečaja potrošača nisu evidentirane u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje ako ih je Financijska agencija brisala iz tog Očevidnika istekom roka prema posebnom zakonu i ako:

- nakon brisanja osnova za plaćanje u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje nema evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje, a tražbine vjerovnika iz osnova za plaćanje koje je Financijska agencija brisala s osnove glavnice ne prelaze iznos od 20.000,00 kuna ili

- tražbine vjerovnika iz osnova za plaćanje koje je Financijska agencija brisala iz Očevidnika redoslijeda osnova za plaćanje zajedno s tražbinama vjerovnika čije osnove za plaćanje su evidentirane u tom Očevidniku s osnove glavnice ne prelaze iznos od 20.000,00 kuna.

(4) Jednostavni postupak stečaja potrošača provest će se i radi namirenja vjerovnika čije osnove za plaćanje na dan otvaranja jednostavnog postupka stečaja potrošača nisu evidentirane u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje zato što su vjerovnici povukli prijedlog za ovrhu odnosno zahtjev za izravnu naplatu nakon što je Financijska agencija pozvala potrošača da se očituje je li suglasan da se provede jednostavni postupak stečaja potrošača nad njegovom imovinom ako to predloži potrošač i ako:

- nakon povlačenja osnova za plaćanje u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje nema evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje, a tražbine vjerovnika iz osnova za plaćanje koji su povukli osnove za plaćanje s osnove glavnice ne prelaze iznos od 20.000,00 kuna ili

- tražbine vjerovnika iz osnova za plaćanje koje su vjerovnici povukli iz Očevidnika redoslijeda osnova za plaćanje zajedno s tražbinama vjerovnika čije osnove za plaćanje su evidentirane u tom Očevidniku s osnove glavnice ne prelaze iznos od 20.000,00 kuna ili

- tražbine vjerovnika iz osnova za plaćanje koje su vjerovnici povukli iz Očevidnika redoslijeda osnova za plaćanje zajedno s tražbinama vjerovnika iz stavka 3. ovoga članka s osnove glavnice ne prelaze iznos od 20.000,00 kuna.

(5) Vjerovnici iz stavka 3. ovoga članka imaju prednost nad vjerovnicima iz stavka 4. ovoga članka, a ako postoji više vjerovnika iz stavka 3. ovoga članka odnosno stavka 4. ovoga članka, prednost ima vjerovnik čija osnova za plaćanje je ranije bila upisana u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje.

(6) Tražbine vjerovnika koje su radi osiguranja ili radi naplate novčane kazne upisane u Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija ne uzimaju se u obzir kod utvrđivanja uvjeta za otvaranje jednostavnog postupka stečaja potrošača niti se jednostavni postupak stečaja potrošača na njih primjenjuje.

(7) U smislu ove glave Zakona, glavnicom se smatraju i troškovi i uglavničene kamate ako je njihovo prisilno ostvarenje vjerovnik tražio kao glavnu tražbinu.

(8) Ako je isti vjerovnik na temelju iste ovršne isprave zatražio više djelomičnih namirenja tako da je u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje upisano više osnova za plaćanje, svaka upisana osnova za plaćanje se u smislu ove glave Zakona smatra samostalnom tražbinom vjerovnika.

13. 2. Prema navedenom, sukladno odredbi čl. 79.a. st. 2. ZSP-a, jednostavni postupak stečaja potrošača može se provesti nad imovinom potrošača ako:

- u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija na dan otvaranja jednostavnog postupka stečaja potrošača ima jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje radi prisilnog ostvarenja tražbina u iznosu do 20.000,00 kuna s osnova glavnice i

- ako je razdoblje u kojem je potrošač imao jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje neprekinuto trajalo duže od tri godine.

13. 3. Dakle, jednostavni stečaj može se provesti nad imovinom potrošača ako su kumulativno ispunjena dva uvjeta i to da potrošač na dan otvaranja postupka, tj. na dan donošenja rješenja ima evidentiranu jednu ili više osnova u Očevidniku FINA-e u iznosu do 20.000,00 kn, dakle, aktivnih osnova, te da je razdoblje u kojem je potrošač imao jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje neprekinuto trajalo duže od tri godine. Stoga, da bi potrošač mogao biti oslobođen preostalih obveza, moraju biti ispunjena oba ova uvjeta.

14. U konkretnom slučaju sudovi su utvrdili da potrošač ima dvije evidentirane neizvršene osnove za plaćanje, i to vjerovnika Republike Hrvatske, Ministarstva financija, koja je zaprimljena 14. travnja 2019., i vjerovnika, javnog bilježnika Mladena Matoša zaprimljenu 27. veljače 2019. kao i da je potrošač na dan otvaranja jednostavnog postupka stečaja potrošača u neprekidnoj blokadi 3.231 dan (dulje od tri godine neprekidno).

15. 1. Prema pravnom shvaćanju ovoga suda, razdoblje od tri godine u smislu zakonske odredbe iz čl. 79.a. st. 2. ZSP-a utvrđuje se na temelju trajanja ukupne blokade po svim osnovama koje su ikad bile upisane u Očevidniku, a ne samo obzirom na trajanje blokade na temelju osnova za koje je pokrenut postupak stečaja.

15. 2. Naime, u postupku jednostavnog stečaja potrošač se oslobađa obveza namirenja vjerovnikovih tražbina, iako iste nije namirio, te je stoga razdoblje od tri godine vrijeme koje je zakonodavac smatrao razumnim i primjerenim za ocjenu

platežne sposobnosti potrošača. Pogrešno predlagateljica smatra da je to razdoblje u kojem je omogućeno vjerovniku da pokuša namiriti svoju tražbinu pljenidbom i prijenosom novčanih sredstava na potrošačevim računima i tek ako vjerovnik u tome ne bi uspio da bi se smatralo da predmetnu tražbinu niti neće biti moguće namiriti, odnosno da trajanje i troškovi postupka njezinog namirenja neće biti razmjerni njezinoj visini, čime bi bili ispunjeni uvjeti iz čl. 79.a. st. 2. ZSP-a, jer to naprosto nije propisano citiranim zakonom, niti je to smisao citirane norme.

15. 3. Ovaj sud uvažava tvrdnju vjerovnice da se vjerovniku može uskratiti njegovo pravo da pokuša namiriti svoju tražbinu na zakonitom predmetu prisilnog namirenja u primjerenom razdoblju (na novčanim sredstvima na računima potrošača), međutim, ovome sudu nije prihvatljiva njezina tvrdnja prema kojoj bi mu to pravo bilo omogućeno upravo uvjetom da osnova za plaćanje mora biti najmanje tri godine upisana u Očevidnik, (jer da bi u protivnom na navedeni način dolazilo do situacija da bi sud mogao osloboditi potrošača i obveze po osnovi za plaćanje koju je Fina zaprimila svega nekoliko dana prije otvaranja postupka jednostavnog stečaja potrošača, a što tada vjerovniku ne daje nikakvu mogućnost da naplati dug od potrošača, čime bi mu se uskratilo pravo (tog vjerovnika) na namirenje tražbine), imajući u vidu svrhu navedenog postupka i cilj koji se tim zakonom želio postići, a što će se u nastavku detaljnije pojasniti.

15. 4. Iako se u postupku jednostavnog stečaja potrošača potrošač trajno oslobađa svoje obveze namirenja vjerovnikove tražbine, uskraćivanje vjerovnicima primjerenog vremenskog razdoblja da pokušaju namiriti svoju tražbinu na zakonitom predmetu ovrhe ne predstavlja povredu njihovih prava, niti bi se diskriminiralo vjerovnike tražbina manjeg iznosa u odnosu na ostale vjerovnike, niti bi se dovelo u pitanje i smisao vođenja sudskih postupaka, a niti bi bila oduzeta sadržajno pravna snaga sudskim odlukama u kojima su utvrđene takve tražbine, na čemu inzistira predlagateljica.

16. 1. Naime, ZSP-a donesen je 10. rujna 2015., a stupio je na snagu 1. siječnja 2016., dok je Zakon o izmjenama i dopunama ZSP-a, kojim je dodan čl. 79.a, koji je predmet ovog postupka, donesen 6. srpnja 2018., a na snagu je stupio 1. siječnja 2029. Potreba za donošenjem sada važećeg Zakona o stečaju potrošača proizlazila je iz potrebe učinkovitijeg rješenja problema prezaduženosti fizičkih osoba.

16. 2. Opći cilj Zakona i uvođenja instituta stečaja potrošača je razviti sustav koji će rezultirati stvaranjem uvjeta insolventnim potrošačima za reprogramiranje njihovih obveza ili novi početak, a vjerovnicima omogućiti ravnomjerno namirenje njihovih tražbina. Posebni ciljevi Zakona su stvaranje uvjeta da se kroz neformalne (neinstitucionalne) i formalne (institucionalne) okvire postigne dogovor između vjerovnika i potrošača oko restrukturiranja postojećih tražbina, stvaranje uvjeta za odgovorno i ekonomski racionalno ponašanje potrošača te rasterećenje sustava od bezuspješnih i višestrukih ovršnih postupaka.

16. 3. Svrha i cilj navedenog Zakona je omogućiti dijelu insolventnih građana, koji su u tzv. "dugotrajnoj blokadi" za relativno male iznose, da u ubrzanom i pojednostavljenom postupku namire vjerovnike iz imovine koja je za to podobna i da

se oslobode od preostalog duga, zatim osigurati primjenu Zakona i na onim općinskim sudovima na kojima nema osoba koje su zainteresirane obavljati dužnost povjerenika, kao i doraditi pojedine odredbe sada važećeg Zakona. Navedeni ciljevi su, prema obrazloženju Vlade RH iz Nacrta navedenog Zakona, da „u skladu s najvišim europskim vrednotama i normativnim rješenjima drugih država članica Europske unije te ako zakonodavac ne poduzme ništa kako bi intervenirao u sadašnju situaciju u cilju razrješenja postojećeg problema, možemo očekivati povećanje negativnih trendova u gospodarstvu, povećanje broja ovršnih postupaka, blokada računa, dodatnih zaduživanja po nepovoljnim uvjetima i posljedično povećanje broja insolventnih potrošača. Također, neuvođenjem postupka stečaja potrošača privilegirati će se vjerovnici čije su tražbine osigurane založnim i drugim stvarnim pravima za razliku od drugih kategorija vjerovnika. Uvođenjem instituta stečaja potrošača omogućava se prezaduženim građanima prilika za novi odgovorniji početak kao i efektivno namirenje vjerovnika čak i u situaciji kada potrošač nema trenutnih sredstava iz kojih bi se mogle namiriti tražbine vjerovnika...

...“Razlozi za pokretanje postupka stečaja potrošača prilagođeni su trenutnoj gospodarskoj situaciji kao i europskim standardima koji se temelje, prije svega na prevenciji i otklanjanju negativnih posljedica prije nego one postanu neotklonjive. Potrebno je imati na umu da se postupak stečaja potrošača provodi nad fizičkom osobom kojoj je društvo dužno osigurati uvjete za normalan život i poštujući najbolju europsku praksu, osigurati pravo na drugu priliku. Postupak stečaja potrošača se tako može otvoriti ako je potrošač insolventan...

...U cilju sprječavanja neželjenih posljedica za potrošača i društvo u cjelini, zakonodavac je omogućio potrošaču da umjesto prodaje nekretnine predloži neki drugi način namirenja uz uvjet da mu je nekretnina potrebna za stanovanje, da u vlasništvu nema drugu nekretninu i da na raspolaganju nema drugi smještaj niti ga je u mogućnosti osigurati. Na taj način država osigurava višestruku korist za sve sudionike postupka jer nikome nije u interesu da potrošač, koji je možda trenutno u financijskim poteškoćama, postane socijalni slučaj koji je u konačnici obveza za cijelo društvo. Međutim, sa svrhom zaštite javnog i jačeg interesa, zakon taksativno popisuje obveze za koje ne postoji mogućnost oslobođenja. Tako se institut oslobođenja ne može primijeniti na obveze koje se odnose na uzdržavanje djece, roditelja i drugih osoba koje je potrošač dužan uzdržavati, imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom ili prekršajem, naknadu štete nastalu kaznenim djelom ili prekršajem te porezne obveze“.

17. Jednostavni postupak stečaja potrošača po službenoj dužnosti pokreće FINA, nakon zaprimljenog očitovanja potrošača da je suglasan s provođenjem postupka ili izostanka tog očitovanja. Postupak se može provesti u dvije varijante, ovisno o tome ima li potrošač vredniju imovinu. Ako potrošač nema imovine ili ima neznatnu imovinu jednostavni postupak stečaja potrošača bit će istovremeno otvoren i zaključen, neće se imenovati povjerenik kao ni odrediti razdoblje provjere ponašanja te će sud osloboditi potrošača od preostalih obveza koje su evidentirane u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje u vrijeme podnošenja prijedloga za provedbu jednostavnog postupka stečaja potrošača.

18. Kako je navedeno, citiranim zakonom se ograničavaju određena prava pojedinih vjerovnika te je nužno ocijeniti ispunjava li taj Zakon zahtjeve razmjernosti iz članka 16. Ustava, odnosno, postoji li legitimni cilj u javnom interesu za njegovo donošenje i to prvenstveno u odnosu na odredbe kojima se uvodi tzv. jednostavni postupak stečaja potrošača, te ako ispunjava te zahtjeve, je li bio nužan, prikladan i razmjeran u užem smislu za ostvarenje legitimnog cilja koji se nastojao postići tako da se njime ne stavlja prekomjeran teret na njegove adresate.

19. 1. Načelo razmjernosti, na kojem počiva ustavni poredak Republike Hrvatske, sadržano u članku 16. Ustava, glasi:

"Članak 16.

Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju."

19. 2. U rješenju Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-3685/2015 i dr. od 4. travnja 2017., između ostalog, navodi se sljedeće:

"Načelo razmjernosti u svjetlu socijalne države i socijalne pravde sastavni je dio koncepta materijalne pravne države, odnosno vladavine prava (članak 3. Ustava)...

... 27.1. Miješanje državne vlasti u prava adresata obuhvaćenih pozitivnim mjerama državne i javne vlasti u gospodarskom području, kako bi se osiguralo ostvarenje temeljnih socijalnih prava i socijalne sigurnost te kako bi se izjednačile ili umanjile ekstremne socijalne razlike, može se opravdati samo ako takvo miješanje zadovoljava dva uvjeta. Prvo, da je riječ o pravno valjanom (zakonitom) miješanju. Drugo, da to miješanje ima legitimni cilj i da je opravdano s aspekta javnog ili općeg interesa.

28. ...Država koja počiva na načelu socijalne države, kao što je Republika Hrvatska, ima obvezu brinuti se za pravedan socijalni poredak pri čemu zakonodavcu, u cilju ispunjenja ove obveze, pripada širok prostor slobodnog odlučivanja. Ustav dopušta državi da donese ili primjeni zakone koje smatra potrebnima da bi ispunila ovu svoju zadaću... U pogledu utvrđenja je li za takvo miješanje postojao legitimni cilj, zakonodavac mora pokazati postojanje osobito važnog javnog interesa."

19. 3. Imajući u vidu navedeno, Vlada Republike Hrvatske ocijenila je da je riječ o zakonitom miješanju države u imovinska prava adresata, kao i da postoji legitiman cilj za to, misleći pod time na dio ovoga Zakona kojim se uvodi jednostavni postupak stečaja potrošača, a i prema stajalištu ovoga suda donošenjem predmetnog zakona predstavlja pravno valjano ("zakonito") miješanje države u imovinska prava adresata.

19. 4. Naime, stupanjem na snagu Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 112/12) prestala je postojati osnova po kojoj bi se mogao obustaviti postupak ovrhe radi

naplate novčane tražbine kada se ovrha provodi na novčanoj tražbini po računu pa čak i onda kada je očito da takva ovrha nije moguća i kada ona nema smisla. Dakle, u slučajevima kada je sud odredio ovrhu radi naplate novčane tražbine na novčanoj tražbini po računu, sud tu provedbu ovrhe može obustaviti samo ako ovrhovoditelj povuče prijedlog za ovrhu (argumenti iz članka 5. stavaka 3. i 5. Ovršnog zakona "Narodne novine" broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ). Osim toga, kada se provodi izvansudska ovrha, odnosno kada ovrhovoditelj izravno zatraži od FINA-e provedbu ovrhe (članak 209. OZ-a), mogućnost obustave ovrhe u navedenoj situaciji uopće nije regulirana pa se i u tim slučajevima ovrha provodi sve dok se ovrhovoditelj ne naplati u cijelosti ili dok ne povuče zahtjev za ovrhu. Prema navedenom, kada ovrhovoditelj jednom pokrene postupak ovrhe na novčanoj tražbini po računu, a dužnik nema dovoljno sredstava za namirenje vjerovnikove tražbine, dužnik je doveden u položaj da će se protiv njega neograničeno voditi postupak (bilo sudski bilo izvansudski), za razliku od ovrhe određene drugim sredstvima i na drugim predmetima ovrhe koja se obustavlja nakon što se ovršne radnje ne uspiju provesti nakon zakonom propisanog broja pokušaja. Zakonodavac je za dužnike takvu situaciju riješio kroz izmjene stečajnog zakonskog okvira 2015., kada je donesen novi Stečajni zakon i kada je donesen Zakon o stečaju potrošača. Novim Stečajnim zakonom je propisana obveza da se protiv dužnika pravne osobe čiji računi su blokirani 120 dana pokreće stečajni postupak po službenoj dužnosti, dok je fizičkim osobama – potrošačima (ali i fizičkim osobama nepotrošačima) dana mogućnost da sami procjene i odluče žele li u slučajevima kada nisu ispunili svoje obveze da se protiv njih vodi jedan ili više ovršnih postupaka ili pristaju na to da se odnos s njihovim vjerovnicima riješi u stečajnom postupku (navedeno pravilo vrijedi i za fizičke osobe nepotrošače tj. dužnike pojedince prema terminologiji Stečajnog zakona, protiv kojih bi se mogao voditi stečajni postupak prema Stečajnom zakonu samo na njihov prijedlog (argument iz članka 109. stavka 7. kojim je propisano: "Prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka nad imovinom dužnika pojedinca ovlašten je podnijeti samo osobno dužnik pojedinac.")).

19. 5. Navedeno rješenje nije dovoljno kada je riječ o relativno malim novčanim obvezama fizičkih osoba potrošača, ali i fizičkih osoba koje se prema članku 4. stavku 3. Zakona o stečaju potrošača smatraju potrošačima, jer nije realno za očekivati od potrošača da će pokrenuti postupak stečaja nad svojom imovinom radi malog duga i pristati biti pod nadzorom povjerenika u razdoblju od jedne do pet godina radi ispunjenja obveze prema jednom ili više vjerovnika koja iznosi nekoliko prosječnih mjesečnih plaća. Pritom treba imati u vidu da postoje skupine ljudi bez primanja ili s primanjima koja su toliko mala da je provedba bilo kakve ovrhe protiv njih neprovediva.

19. 6. Zbog navedenoga, zakonodavac je ocijenio potrebnim donijeti zakonska rješenja kojima će se omogućiti obustava ovrhe radi naplate novčane tražbine na novčanoj tražbini po računu (ova mogućnost će se posebno i primarno urediti donošenjem novog Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima), dok se ovim Zakonom uvodi mogućnost (po)jednostav(lje)nog načina za konačno rješenje vjerovničko-dužničkih odnosi koji traju više godina, a koji su relativno male vrijednosti.

19. 7. U navedenom pravcu ZSP-a se uređuje poseban postupak stečaja potrošača koji se primjenjuje na one potrošače koji imaju blokirane račune duže od tri godine, a čiji iznos glavnice duga iznosi do 20.000,00 kuna. Riječ je o potrošačima čiji su računi su u dugotrajnoj blokadi (blokadi dužoj od tri godine), a koji su s osnova glavnice dužni nešto više od tri prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj (prema objavi Državnog zavoda za statistiku "Narodne novine" broj 25/18 od 14. ožujka 2018., prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za 2017. iznosila je 5.985,00 kuna), pri čemu je i dalje pridržano pravo potrošača da otkloni mogućnost da se protiv njega provede postupak stečaja potrošača, a vjerovnici potrošača se štite na način da je i dalje nužno i moguće unovčiti potrošačevu imovinu, kada je ovaj ima i kada ona nije neznatne vrijednosti. Nasuprot njima vjerovnici potrošača se štite i time što će se eventualni ovršni postupci koje su oni pokrenuli protiv potrošača pred sudom paralelno s ovrhom na novčanoj tražbini po računu nastaviti voditi.

20. Imajući u vidu sve navedeno, ovaj Zakon ima legitimni cilj: povećanje socijalne zaštite i sprječavanje produbljivanja dužničke krize, jer je riječ o mjeri koja je razmjerna cilju s obzirom na to da su sva ograničavajuća pravna pravila prikladna za ostvarenje postavljenog legitimnog cilja, a nisu (oštrija) stroža no što je to neophodno i ne nameću prekomjerni teret vjerovnicima. To iz razloga što se ovim Zakonom zadire samo u one vjerovničko-dužničke odnose koji se nisu uspjeli riješiti u razdoblju od tri godine i to za iznose tražbina za koje ni sami vjerovnici nisu pokazali interes s obzirom na to da protiv dužnika potrošača nisu pokretali ovrhe na drugim predmetima ovrhe (vjerovnike koji su protiv dužnika potrošača pokrenuli ovrhu na drugom predmetu ovrhe ovaj Zakon štiti time što propisuje nastavak vođenja tih drugih ovršnih postupaka). Uz to, vjerovnici dužnika potrošača su osigurani i time što se i nadalje traži i očekuje unovčenje dužnikove imovine radi namirenja vjerovnika, ali i time što država omogućuje vjerovnicima čije tražbine su prestale, a koje su obveznici poreza na dobit, da im se na temelju članka 9. stavka 9. Zakona o porezu na dobit ("Narodne novine" broj 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16 i 115/16), otpis duga prizna kao porezni rashod (članak 9. stavak 9. Zakona o porezu na dobit glasi: "Porezno priznatim rashodom otpisa potraživanja smatra se otpis duga prema posebnom propisu o stečaju potrošača.").

21. Prema navedenom, a uvažavajući izneseno shvaćanje samog predlagatelja zakona i Ustavnog suda RH, navedeni prigovori revidentice o diskriminaciji i oduzimanju prava vjerovnicima na ovršni postupak nisu prihvatljivi. Stoga odgovor na postavljeno pitanje glasi:

Trajanje razdoblja od tri godine iz čl. 79.a. st. 2. Zakona o stečaju potrošača ("Narodne novine" broj 100/15 i 67/18) utvrđuje se na temelju ukupne neprekidne blokade računa potrošača po svim osnovama koje su ikad bile upisane u Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje koje vodi Financijska agencija, a ne samo s obzirom na trajanje blokade potrošača po osnovama za koje je pokrenut postupak jednostavnog stečaja.

22. Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci na temelju čl. 393. ZPP-a.

Zagreb, 14. rujna 2021.

Predsjednica vijeća:
Viktorija Lovrić

Broj zapisa: **eb2ff-9f2f8**

Kontrolni broj: **0d434-e324b-093e1**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=VIKTORIJA LOVRIĆ, L=ZAGREB, O=VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Vrhovni sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.